

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Karly Cháberové a soudců Štěpána Výborného a Jana Kratochvíla v právní věci žalobce: **T. T.**, zastoupený Mgr. Bc. Tomášem Hodysem, advokátem se sídlem Lochotínská 18, Plzeň, proti žalované: **náměstkyně ministra obrany pro řízení Sekce právní Ministerstva obrany**, se sídlem Tychonova 221/1, Praha 6, o žalobě proti rozhodnutí náměstkyně ministra obrany pro řízení Sekce legislativní a právní Ministerstva obrany ze dne 21. 1. 2015, č. j. 842 – 2/2014 - 1322,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí Ředitelky Odboru pro právní zastupování Sekce legislativní a právní Ministerstva obrany (dále jen „služební orgán“) ze dne 20. 10. 2014, č. j. 305-00020-14-25-20, o jednorázovém mimořádném odškodnění žalobce.

Ze správního spisu k dané věci vyplynulo, že dne 22. 8. 2003 utrpěl žalobce, jako voják z povolání, na zahraniční misi jednotek KFOR v Kosovu v rámci organizované tělesné přípravy zlomeninu levého loketního kloubu, a to při hraní nohejbalu. O právním základu odpovědnosti České republiky - Ministerstva obrany pravomocně rozhodl velitel Vojenského útvaru 4638 Janovice nad Úhlavou rozhodnutím ze dne 29. 12. 2003, č. j. 22089-31/2003-2133. Předmětný úraz tak byl uznán jako služební, a to s plnou odpovědností České republiky - Ministerstva obrany za vzniklou škodu.

Žádostí ze dne 11. 6. 2014 požádal žalobce o přiznání jednorázového mimořádného odškodnění ve smyslu § 120 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vojácích z povolání“), ve výši jednotodvacetinásobku minimální mzdy.

Shora označeným rozhodnutím ředitelky služební orgán rozhodl, že žalobci jednorázové mimořádné odškodnění za služební úraz nenáleží. V rozhodnutí služební orgán konstatoval, že úraz žalobce byl sice uznán jako služební, ale nedošlo k němu za zvlášť nebezpečných podmínek ve smyslu § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání.

K odvolání žalobce žalovaná nyní napadeným rozhodnutím rozhodnutí služebního orgánu potvrdila. Žalovaná obdobně jako prvoinstanční služební orgán uvedla, že úraz, který žalobce utrpěl, se sice stal v rámci zahraniční operace jednotek KFOR na vojenské základně Gazzala Lines v Kosovu, ale i přesto nenastal za zvlášť nebezpečných podmínek ve smyslu § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání, neboť k němu došlo při běžné služební tělovýchově ve sportovní hale. Dle žalované zvlášť nebezpečné podmínky nemohou spočívat pouze v tom, že ke služebnímu úrazu došlo na zahraniční misi, bez přihlédnutí k souvislostem, tj. příčinné souvislosti mezi úrazovým dějem a výkonem služby.

II. Obsah žaloby

Žalobce namítá nesprávné právní posouzení věci ze strany žalované. Dle žalobce § 120 odst. 3 věta druhá zákona o vojácích z povolání jednoznačně stanoví, že za zvlášť nebezpečné podmínky se považuje služba v zahraničních operacích, a to bez stanovení jakýchkoli dalších podmínek či okolností. Žalobce akcentuje, že je zcela nepřípustné, aby si žalovaná vlastním extenzivním výkladem svévolně upravovala jednoznačnou dikci předmětného zákonného ustanovení, které v sobě obsahuje jasnou direktivu, že samotné působení v zahraniční operaci je bez dalšího považováno za výkon služby za zvlášť nebezpečných podmínek. Toto legislativní řešení považuje žalobce za zcela logické a systémové, neboť účasti vojáka z povolání v zahraničních misích je imanentní bezprostřední a trvající nebezpečí ohrožení života. Úmyslem zákonodárce jistě nebylo vytrhávat některé z činností vojáků z povolání v zahraničních misích z kontextu a stavět je mimo rámec ustanovení § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání. Navíc i služební tělovýchova, při které se služební úraz žalobce stal, je součástí výkonu služby, tedy součástí plnění úkolů vojáka z povolání bezprostředně přispívajících k řádnému plnění zahraniční mise.

Žalobce rovněž namítá, že žalovaná svůj právní názor zcela se přičící dikci ustanovení § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání žádným způsobem neodůvodnila a napadené rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Žalobce žádá, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvádí, že ač se žalobci stal služební úraz v zahraniční operaci ve státě, kde je vyhlášen válečný stav, a ač se stal následkem předmětného služebního úrazu invalidním v I. stupni, nenáleží žalobci automaticky jednorázové mimořádné odškodnění. Dle názoru žalované musí mezi zvlášť nebezpečnými podmínkami (v tomto případě válečný stav ve státě, kde voják vykonává službu) a vznikem služebního úrazu existovat příčinná souvislost. Žalovaná má za to, že v celém § 120 zákona o vojácích z povolání dochází ke zjevné gradaci výše odškodnění škody na zdraví v souvislosti s

prováděnou činností a v důsledku toho je nutné v celku hodnotit nárok žalobce. Žalovaná zdůrazňuje, že poranění žalobce nemělo s ozbrojeným konfliktem žádnou spojitost.

Žalovaná navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

Soud dle § 75 s. ř. s. přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Soud se nejprve zabýval otázkou, zdali je napadené rozhodnutí přezkoumatelné, neboť k nepřezkoumatelnosti musí soud přihlédnout dokonce z úřední povinnosti a za situace, kdy shledá rozhodnutí nepřezkoumatelným, se pak nezabývá samotnou zákonností. Žalobce nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí spatřuje ve skutečnosti, že žalovaná neuvedla dostatečné důvody pro vyřčené právní závěry.

Rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže není zřejmé, které skutečnosti vzal správní orgán za podklad svého rozhodnutí, proč považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl či jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů (viz již rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/92-23).

Soud z hlediska shora uvedených požadavků posoudil odůvodnění nyní napadeného rozhodnutí, a neshledal, že by trpělo tvrzenou nepřezkoumatelností. Naopak žalovaná v odůvodnění uvedla jednoznačné právní závěry, dle nichž neshledala žalobcovu žádost o přiznání jednorázového mimořádného odškodnění za důvodnou. Úvahy žalované přitom jednoznačně směřovaly k podstatě nyní projednávané věci (především výkladu a aplikaci § 120 zákona o vojácích z povolání) a byly dle soudu dostačující a srozumitelné. Nesouhlas žalobce s vyřčenými právními závěry nelze zaměňovat s tvrzenou absencí řádného odůvodnění, přičemž i z obsahu nyní projednávané žaloby se podává, že žalobce rozporuje především samotné důvody pro vydání rozhodnutí (ostatně i svá tvrzení o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí ponechal v žalobě ve značně obecné rovině).

Za této situace tedy soud přistoupil k věcnému přezkumu žalobcových námitek.

Podle § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání náleží vojákovi, který se stal invalidním v prvním nebo druhém stupni následkem služebního úrazu nebo nemoci z povolání za zvlášť nebezpečných podmínek při výkonu služby v zahraničí, jednorázové mimořádné odškodnění ve výši jednotodvacetinásobku minimální mzdy. Za zvlášť nebezpečné podmínky se zejména považuje válečný stav ve státě, kde voják vykonává službu, služba v zahraničních operacích nebo plnění zvláštních úkolů při činnostech podle zvláštního právního předpisu.

Výkladem uvedeného ustanovení (ve skutkové obdobné věci) se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 2. 2018, č. j. 3 As 76/2017 – 21, jímž potvrdil předchozí zamítavý rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 2. 2017, č. j. 11 Ad 2/2015 – 31.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

Nejvyšší správní soud v uvedeném rozhodnutí uvedl, že gramatický výklad předmětné normy sám o sobě nevede k jednoznačnému výsledku, neboť nabízí více možných interpretací. Proto je namístě využít k odstranění této nejasnosti dalších výkladových metod, především systematického výkladu. Ustanovení § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání je obsaženo v části sedmé, hlavě II., nazvané „Odpovědnost státu za škodu způsobenou vojákovi“ (§ 112 – § 125). V § 112 citovaného zákona je stanovena obecná odpovědnost státu „za škodu způsobenou vojákovi při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby porušením právní povinnosti“. Speciální ustanovení § 115 téhož zákona pak zakotvuje odpovědnost státu za „škodu na zdraví, kterou voják utrpěl při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby“ (tzv. služební úraz). Jednorázové mimořádné odškodnění je zařazeno mezi náhrady škody na zdraví, které je stát povinen poskytnout vojákovi v rozsahu, ve kterém za škodu odpovídá (viz § 116), přičemž konkrétní podmínky jeho poskytnutí jsou podrobně stanoveny v § 120 uvedeného zákona. Jedná se tedy jednoznačně o náhradu škody na zdraví, kterou je stát, v rozsahu své odpovědnosti, povinen poskytnout vojákovi, který utrpěl služební úraz, za splnění podmínek stanovených v citovaném ustanovení.

Nejvyšší správní soud dále dodal, že ustanovení § 120 zákona o vojácích z povolání se sestává z pěti odstavců. Předmětný odstavec 3 navazuje na odstavce 1 a 2, které taxativně vymezují činnosti, při kterých musí ke služebnímu úrazu dojít, aby měl voják na odškodnění nárok. Všechny vymezené činnosti jsou přitom takového charakteru, že právě ony přímo ohrožují vojáka různými rizikovými podmínkami. Z těchto ustanovení tedy jednoznačně vyplývá, že musí existovat příčinná souvislost mezi služebním úrazem, činností vojáka a rizikovými podmínkami, jinak odškodnění nelze přiznat. Není žádný důvod pro to, aby ustanovení § 120 odst. 3 zákona mělo být vykládáno odlišně od předcházejících odstavců téhož právního ustanovení. Co se týče odstavců navazujících, odstavec čtvrtý stanovuje vyšší odškodnění pro případ, že se voják „při činnostech“ uvedených v předchozích odstavcích stal invalidním ve třetím stupni. Zvýšení odškodnění je tedy opět vázáno na konkrétní rizikovou činnost. Odstavec pátý pak pouze upřesňuje, že odškodnění náleží jen jednou, ve výši pro vojáka výhodnější, pro způsob výkladu odstavce 3 tak není rozhodný.

I teleologicky je pak nutno chápat ustanovení § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání jako nástroj sloužící ke kompenzaci újmy na zdraví způsobené vojákovi zvláště nebezpečnými podmínkami, které jsou spojeny s danou služebně vykonávanou činností. Jejich působení, resp. výkon činnosti s tímto rizikem spojené, totiž přímo ohrožuje vojákovu zdraví, či dokonce jeho život, a právě tím je dána mimořádná povaha odškodnění za újmu, kterou voják na zdraví skutečně utrpí. Jeho smyslem tak nemůže být odškodnění vojáka i v případě, že služební úraz s takovými podmínkami přímo nesouvisí, neboť pak by dané ustanovení bylo ve své podstatě nadbytečné, a stačilo by odškodné za „prostý“ služební úraz. Tento závěr nepřímo vyplývá i z výše odškodnění, stanovené v § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání. Ve srovnání s ostatními druhy odškodnění stanovenými v § 116 téhož zákona je totiž toto mnohonásobně vyšší. Nelze si představit, že by měl zákonodárce v úmyslu takto vysokou částkou odškodňovat každého vojáka, který utrpěl služební úraz při zahraniční operaci, byť jeho zranění se zvláště nebezpečnými podmínkami vůbec nesouviselo. Odškodnění je pak mnohonásobně vyšší i ve srovnání s odškodněními stanovenými v odstavcích 1 a 2 téhož ustanovení. V tomto případě je nemyslitelné, že by bylo úmyslem zákonodárce mnohonásobně méně odškodnit vojáka, který utrpěl služební úraz např. při likvidaci výbušnin a munice (viz § 120 odst. 2), než vojáka, který „nešťastnou náhodou“ uklouzl při služebním tělocviku (být na zahraniční operaci).

Městský soud se s uvedeným výkladem předmětného § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání ztotožňuje, protože má za to, že z uvedeného ustanovení vyplývá, že aby žalobci mohlo být přiznáno jednorázové mimořádné odškodnění, muselo by být zjištěno, že bezprostřední příčinou vzniku služebního úrazu byly zvláště nebezpečné podmínky, což v dané věci nebylo splněno, neboť tuto příčinnou souvislost žalobce netvrdil (a ani tvrdit nemohl). Soud nemá pochybnosti o tom, že se žalobce pohyboval v nebezpečné oblasti. V daném případě je však zřejmé, že vznik služebního úrazu neměl příčinu v podmínkách, v nichž žalobce vykonával službu, takže zde chybí příčinná souvislost mezi vznikem služebního úrazu a zvláště nebezpečnými podmínkami. Jak bylo řečeno výše, obecnou formulaci věty druhé § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání nelze považovat za „právní fikci“, dle které již samotný výkon služby v zahraniční operaci zakládá splnění „zvláště nebezpečných podmínek“. Naopak, tato formulace svědčí o nutnosti individuálního posuzování nároku na odškodnění, jelikož nelze úspěšně předvídat všechny „zvláště nebezpečné podmínky“ obdobného charakteru a sestavit tak jejich vyčerpávající seznam, jenž by byl obsažen v jediném odstavci zákonného ustanovení.

Soud tedy uzavírá, že jestliže ke vzniku služebního úrazu žalobce nedošlo v důsledku zvláště nebezpečných podmínek při výkonu služby v rámci zahraniční operace, nelze učinit závěr o tom, že žalobci jednorázové mimořádné odškodnění náleží. Podmínky pro přiznání jednorázového mimořádného odškodnění podle § 120 odst. 3 zákona o vojácích z povolání tak nebyly ve věci žalobce splněny, a proto správní orgány postupovaly správně, pokud jeho žádosti nevyhověly, a jimi vyřčené závěry jsou v souladu s právními předpisy.

V. Závěr

Žalobce se svými námitkami neuspěl; jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, městský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalované pak v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 25. 6. 2018

JUDr. Karla Cháberová v. r.
předsedkyně senátu